

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права, конституційного права

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Методичні вказівки до написання контрольної роботи
для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
спеціальностей 081 – «Право»
262 – «Правоохоронна діяльність»
освітньо-професійних програм «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура.
Адвокатура)»,
«Адміністративна юстиція (Суд. Публічна адміністрація та антикорупційні органи)»,
«Цивільна та господарська юстиція (Суд. Нотаріат. Правова допомога)»,
«Правоохоронна діяльність»
денної та заочної форми навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри теорії та історії
держави і права, конституційного права
Протокол № 6 від 09. 01. 2020 р.

Конституційне право України: методичні вказівки до написання контрольної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальностей 081 – «Право», 262 – «Правоохоронна діяльність» освітньо-професійних програм «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)», «Адміністративна юстиція (Суд. Публічна адміністрація та антикорупційні органи)», «Цивільна та господарська юстиція (Суд. Нотаріат. Правова допомога)», «Правоохоронна діяльність» денної та заочної форми навчання / Укл.: А. Г. Нітченко. Чернівці: ЧНТУ, 2020. 16 с.

Укладач: НІТЧЕНКО АЛЛА ГРИГОРІВНА, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права

Відповідальний за випуск: КОЗИНЕЦЬ ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА, завідувач кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права, кандидат історичних наук, доцент

Рецензент: ШЕСТАК ЛІЛІЯ ВОЛОДИМІРОВНА, доцент кафедри трудового права, адміністративного права та процесу ННІ права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету, к.ю.н.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	6
2. ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ	8
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ	14
4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	14
ДОДАТОК А	15

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Конституційне право України» є нормативною дисципліною при підготовці фахівців за спеціальністю 081 – «Право» та 262 – «Правоохоронна діяльність», предметом вивчення якої є процеси формування, еволюції та реального функціонування політико-правових явищ, інститутів і норм конституційного права, їх конституційно-правове закріплення у нормах як вітчизняного, так і зарубіжного законодавства.

Мета навчальної дисципліни – оволодіння вмінням правильно оцінювати конкретні конституційно-правові явища, правильно застосовувати відповідне конституційне законодавство.

Здобувачі вищої освіти після вивчення навчальної дисципліни набувають здатність діяти соціально відповідально та свідомо на засадах патріотизму та державності (ЗК-1); здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК-9); знання засад і доктрин національного права, правових інститутів фундаментальних галузей права (ФК-1); здатність і готовність особи забезпечувати дотримання прав і свобод людини та громадянина під час здійснення правоохоронної та правозахисної діяльності, призначення, виконання покарань (ФК-3).

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення дисципліни:

- 1) ознайомлення з основними поняттями та їх визначеннями у конституційному праві України;
- 2) вивчення основ конституційного ладу України, правового статусу особи;
- 3) вивчення особливостей побудови та функціонування системи органів державної влади та місцевого самоврядування;
- 4) практичне засвоєння положень Конституції України та інших нормативних актів, які регулюють конституційно-правові відносини.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- поняття, місце і роль конституційного права у системі права України;
- джерела та систему конституційного права України;
- основні засади конституційного ладу України;
- конституційні права, свободи й обов'язки людини та громадянина в Україні;
- конституційні форми безпосередньої демократії в Україні;
- основні положення і принципи організації державної влади в Україні;
- конституційно-правовий статус Верховної Ради України;
- конституційний статус Президента України;
- конституційно-правовий статус вищого, центральних і місцевих органів виконавчої влади в Україні;

- основні принципи судоустрою і судочинства в Україні;
- територіальний устрій і систему місцевого самоврядування в Україні.

вміти:

- 1. визначати основні правові категорії, розуміти методи аналізу та синтезу, сутність абстрактного мислення (ПРН 1);
- 2. застосовувати базові знання юридичних наук та розуміти їх місце в системі наук (ПРН 2);
- 3. демонструвати кваліфіковане застосування знань у професійній діяльності (ПРН 8):
 - давати усні та письмові пояснення з питань конституційного права;
 - практично застосовувати норми Конституції України;
 - складати основні види документів, які впливають із застосування норм конституційного права;
- 4. розуміти систему судових та правоохоронних органів, які забезпечують охорону прав людини і громадянина (ПРН 13):
 - обґрунтовувати підстави і порядок реалізації громадянами передбачених Конституцією України прав і свобод.

1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Призначення контрольної роботи

Контрольні роботи з навчальної дисципліни «Конституційне право України» виконуються з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань і вмінь здобувачів вищої освіти.

2. Мета контрольної роботи

Мета виконання контрольної роботи полягає в тому, щоб на базі знань і умінь з цієї дисципліни здобувачі вищої освіти продемонстрували рівень засвоєння обсягу навчальної програми, закріпили вивчений матеріал, продемонстрували набуті навички самостійної роботи з законодавством, літературними джерелами, а також розвитку теоретичного та професійного мислення.

3. Визначення теми контрольної роботи

Здобувачам вищої освіти пропонується виконання варіанту контрольної роботи на підставі визначення базових термінів, розгляду теоретичних питань, вирішення тестових завдань та практичних ситуацій.

Варіант теми контрольної роботи визначається в залежності від номеру здобувача вищої освіти за списком у журналі академічної групи.

Заміна варіантів не допускається.

4. Вимоги до написання та оформлення контрольної роботи

Після визначення теми здобувач вищої освіти повинен уважно ознайомитися з методичними рекомендаціями, і лише після цього приступити до виконання контрольної роботи.

При підготовці й написанні контрольної роботи слід ретельно проаналізувати норми чинної Конституції України та відповідного нормативно-правового законодавства, вивчити теоретичні джерела. Усі теоретичні питання обґрунтувати, проаналізувати теоретичні положення і зробити узагальнення. В повному обсязі викласти відповіді на всі поставлені питання, в тому числі виконати практичне завдання.

Зміст контрольної роботи повинен відповідати визначеним питанням варіанту контрольної роботи. Відповідь на кожне питання має бути повна та всебічна.

Контрольна робота виконується та оформлюється за наступними методичними вимогами: формат А 4, Шрифт – Times New Roman, кегль – 14 pt., абзац – 1,25 см, поля – 20 мм, інтервал – 1,5; державною мовою, акуратно, з дотриманням правил ділового мовлення; титульна сторінка оформлюється відповідно до Додатку А цих вказівок; наприкінці роботи наводиться список використаних нормативних актів та літератури.

Контрольна робота подається викладачу для оцінювання у строки визначені навчальним планом.

Роботи, що не відповідають вимогам, повертаються здобувачу вищої освіти на доопрацювання.

Здобувачі вищої освіти, які не здали на перевірку контрольну роботу без поважних причин, або отримали незадовільну оцінку, вважаються такими, що не виконали навчального плану.

2. ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант1

1. *Дайте визначення понять:* конституція; матеріальна і формальна конституції; писана і неписана конституції.

2. *Дайте відповідь на наступні питання:* У чому полягає сутність конституції? У чому полягає сутність правової природи Конституції? Що означає «пряма дія» норм Конституції?

3. *Виберіть правильні відповіді:*

1. Гарантом прав і свобод людини та громадянина в Україні є:

- 1) Верховна Рада України;
- 2) Президент України;
- 3) Кабінет Міністрів України;
- 4) Конституційний Суд України.

2. Хто, згідно з Основним Законом нашої держави, має виняткове право визначати і змінювати конституційний лад України:

- 1) Верховна Рада України;
- 2) народ України;
- 3) Президент України;
- 4) ніхто.

3. Комітети Верховної Ради України:

- 1) здійснюють контроль за роботою Голови Верховної Ради України;
- 2) здійснюють законопроектну роботу, готують питання, віднесені до повноважень Верховної Ради України, попередньо розглядають питання, що віднесені до повноважень Верховної Ради України;
- 3) ініціюють проведення Всеукраїнського референдуму;
- 4) наглядають за виконанням Державного бюджету.

4. *Практичне завдання:*

Визначте норми Конституції і відповідні закони України, що утворюють такі конституційно-правові інститути:

- 1) конституційний лад України;
- 2) право власності;
- 3) громадянство України;
- 4) правовий статус людини і громадянина;
- 5) територія України;
- 6) атрибути державності України;
- 7) виборче право;

8) місцеве самоврядування.

Варіант 2

1. *Дайте визначення понять:* суверенітет нації, суверенітет народу, суверенітет держави.

2. *Дайте відповідь на наступні питання:* Охарактеризуйте зміст поняття «функція». Які функції виконує Конституція України? Роз'ясніть їх зміст.

3. *Виберіть правильні відповіді:*

1. Укажіть, яким є термін повноважень Верховної Ради України згідно з Конституцією України:

- 1) 4 роки;
- 2) 5 років;
- 3) до нових виборів парламенту.

2. Згідно з Конституцією, найвищою соціальною цінністю в Україні визнається:

- 1) українська держава та її незалежність;
- 2) людина, її життя та здоров'я;
- 3) територіальна цілісність України;
- 4) усі відповіді правильні.

3. Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить:

- 1) народним депутатам України;
- 2) Верховному Суду України;
- 3) органам виконавчої влади України;
- 4) усі відповіді правильні.

4. *Практичне завдання:*

Із тексту Конституції України випишіть будь-яке положення та відповідне рішення Конституційного Суду України, яким дано його офіційне тлумачення. Доведіть, що рішення Конституційного Суду є джерелом конституційного права України.

Варіант 3

1. *Дайте визначення понять:* абсолютні права, політичні права, природні права.

2. *Дайте відповідь на наступні питання:* Назвіть елементи системи правової охорони Конституції України. Дайте визначення поняття гарантії Конституції України. Назвіть види гарантій Конституції України.

3. *Виберіть правильні відповіді:*

1. Укажіть повноваження у сфері законодавства, які, згідно з Конституцією, має Президент України:

- 1) право законодавчої ініціативи;
- 2) право підпису законів;
- 3) право вето щодо прийнятих Верховною Радою України законів;
- 4) право скасування законів, прийнятих Верховною Радою України;
- 5) право скасування актів Кабінету Міністрів України;
- 6) право зупинення дії актів Кабінету Міністрів України.

2. У чому полягає специфіка конституційно-правових відносин?

- 1) вони не пов'язані зі здійсненням публічної влади;
- 2) вони характеризуються особливим суб'єктним складом – деякі суб'єкти конституційно-правових відносин не можуть вступати в інші види правовідносин;
- 3) у значній частині конституційно-правових відносин права та обов'язки суб'єктів реалізуються не безпосередньо, а через інші правовідносини;
- 4) вони пов'язані з реалізацією прав і свобод людини і громадянина.

3. Які з наведених нижче елементів входять до системи конституційного права України?

- 1) принципи конституційного права;
- 2) конституційно-правові інститути;
- 3) органи державної влади;
- 4) конституційні норми.

4. *Практичне завдання:*

Проаналізуйте статтю 25 Конституції України.

Дайте визначення основного поняття, про яке йдеться. Яке право/права закріплено в статті 25 Конституції України? Укажіть основні підстави набуття громадянства дітьми згідно із законодавством України.

Варіант 4

1. *Дайте визначення понять:* глава держави, легалізація, легітимація.

2. Дайте відповідь на наступні питання: У чому полягає зміст принципу розподілу влади? Чи передбачає він необхідність належності усіх органів державної влади до цих гілок? Чи відповідає змісту цього принципу існування органів державної влади поза ними?

3. Виберіть правильні відповіді:

1. Хто з наведених нижче суб'єктів може прийняти резолюцію недовіри Кабінету Міністрів України:

- 1) Президент України;
- 2) Конституційний Суд України;
- 3) Верховна Рада України;
- 4) коаліція депутатських фракцій у парламенті.

2. Які з зазначених нижче груп відносин є предметом галузі конституційного права України?

- 1) відносини, що визначають засади і принципи організації та функціонування місцевого самоврядування в Україні, діяльності органів місцевого самоврядування;
- 2) відносини, в які вступають робітники і службовці в процесі здійснення трудової діяльності в сфері виробництва;
- 3) відносини з приводу організації і діяльності органів державної влади України;
- 4) відносини, що виникають у процесі здійснення фінансової діяльності, накопичення і використання фінансових ресурсів.

3. Що означає невідчужуваність та непорушність основних прав і свобод людини?

- 1) жодне із зафіксованих у Конституції України прав людини не може бути вилучено державою;
- 2) відмова людини від своїх основних прав і свобод є юридично недійсною;
- 3) у разі будь-яких порушень прав і свобод людини вони повинні бути поновлені відповідними органами держави;
- 4) Конституція України не містить положень про можливість обмеження державою прав і свобод людини.

4. Практичне завдання:

Із рекомендованих до аналізу рішень Конституційного Суду України випишіть положення, що вказують на юридичні властивості Конституції України.

- Рішення Конституційного Суду України від 03.10.1997 № 4-зп (справа про набуття чинності Конституцією України) // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v004p710-97>

- Рішення Конституційного Суду України від 16.04.2008 р. №6-рп/2008 (справа про прийняття Конституції та законів України на референдумі) // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v006p710-08>
- Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 р. № 20-рп/2010 (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України) // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v020p710-10>.

Варіант 5

1. *Дайте визначення понять:* державний апарат, державний механізм, інституція.

2. *Дайте відповідь на наступні питання:* Назвіть повноваження КСУ відповідно до Конституції України? Чиї акти можуть бути предметом перевірки КСУ щодо їх конституційності? Які повноваження має КСУ щодо участі у процедурі внесення змін до конституції України?

3. *Виберіть правильні відповіді:*

1. Який із названих органів є вищим у системі органів виконавчої влади?
 1. Верховна Рада України;
 2. Верховний Суд України;
 3. Конституційний Суд України;
 4. Кабінет Міністрів України.
2. Що з перерахованого нижче не є конституційним обов'язком громадян України:
 1. отримання загальної середньої освіти;
 2. сплата податків;
 3. не заподіяння шкоди приватній власності;
 4. не заподіяння шкоди природі.
3. Конституцію в матеріальному значенні становлять норми:
 1. які містяться в єдиному нормативному акті – Конституції;
 2. які приймаються в порядку всенародного референдуму;
 3. які регулюють найважливіші відносини організації державного та суспільного життя;
 4. які підлягають забезпеченню силою державного примусу.

4. *Практичне завдання:*

Які методи конституційного права відображають зазначені норми:

- «Кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом»;

- «Цензура заборонена»;
- «Україна є унітарної державою»;
- «Кожен, хто працює, має право на відпочинок»
- «Громадяни відбуватимуть військову службу відповідно до закону»
- «Народні депутати України здійснюють свої повноваження на постійній основі»
- «Референдум не допускається щодо законопроектів з питань податків, бюджету та амністії».

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

За виконання контрольної роботи здобувачі вищої освіти можуть отримати max 5 (2x10) балів.

Завдання на контрольній роботі оцінюються таким чином:

- завдання теоретичні на контрольній роботі

5 балів – повна відповідь на питання;

4 бали – відповідь, яка позбавлена серйозних неточностей, але має окремі недоліки;

від 2 до 3 балів – неповна відповідь на запитання, в якій налічується не багато неточностей;

від 0 до 1 балу неповна відповідь на запитання, в якій налічується багато неточностей, не достатнє володіння науковим апаратом.

- завдання тестові на контрольній роботі

5 балів – точні відповіді на понад 90-95% тестових питань;

4 бали – точні відповіді на 75%-89% тестових питань;

3 бали – точні відповіді від 55% до 74 % тестових питань;

2 бали – студент дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань програмних питань.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Годованець В. Ф. Конституційне право України: навч. посібник. К.: МАУП, 2005, 360 с.
2. Конституційне право України: хрестоматія: навч. посіб. для студ. вищ.навч.закл. / Упоряд. В.С.Журавський, Ю.М.Тодика, К.: Ін Юре, 2004. 884 с.
3. Конституційне право України: опорний навчально-методичний інтерактивний комплекс / За заг. ред. Т.В. Кухтик, Краматорськ: ДІТМ МНТУ ім.Ю. Бугая, 2009, 251 с.
4. Кравченко В. В. Конституційне право України: навч. посібник / Кравченко В.В., Вид. 3-тє, виправл. та доповн., К.: Атіка, 2004. 512 с.
5. Погорілко В. Ф., Конституційне право України: підручник / В. Ф. Погорілко, В. Федоренко. Вид. 3-тє, перероб. і доопр. К.: КНТ, 2011, 527 с.
6. Орленко В.І. Конституційне право України: посібник для підготовки до іспитів / В.І. Орленко, В.В. Орленко. 4-е вид., стереотип., К.: ПАЛИВОДА А.В., 2010. 152 с.
7. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України: підручник / за заг. ред. В.Л. Федоренка. 2-ге вид., переробл. і доопр.. К.: Алетра; КНТ; Центр учб. л-ри, 2010. 432 с.
8. Чушенко В.І., Заяць І.Я., Конституційне право України: підручник. К.: Вид-во Дім «Ін Юре», 2007. 488 с.
9. Chemerinsky Erwin Constitutional Law: Principles And Policies (Introduction to Law Series). 3 edition. Aspen Publishers. 2006, 1368 p.

Допоміжна

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон від 16.03.2000 № 1550-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про вибори Президента України: Закон від 05.03.1999 № 474-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/474-14>
4. Про місцеві державні адміністрації: Закон від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
5. Про статус депутатів місцевих рад: Закон від 11.07.2002 № 93-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/93-15>
6. Про вибори народних депутатів: Закон від 17.11.2011 № 4061-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>

7. Про всеукраїнський референдум: Закон від 06.11.2012 № 5475-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5475-17>
8. Про місцеві вибори: Закон від 14.07.2015 № 595-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/595-19>
9. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон від 08.07.2011 № 3671-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон від 20.10.2014 № 1706-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон від 15.04.2014 № 1207-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1207-18/page>
12. Aspen Treatise Series Constitutional Law: Principles and Policies. Wolters Kluwer Law & Business, 2015. P 1440
13. Задорожня Г.В., Задорожний Ю.А., Сопілко І.М. Конституційне право України: підручник. К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 448 с. URL: <http://www.lib.nau.edu.ua/BooksForNAU/2010/Zadorojnaya.Pdf>
14. Encyclopaedia Britannica.
15. URL: <https://www.britannica.com/topic/constitutionalism>
16. Конституційне право України: навч. посіб. для підгот. до іспитів / упоряд.: І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. К.: ЦУЛ, 2016. 217 с
17. Кравченко В.В. Конституційне право України: навч. посібник. вид. 4-те, виправл. та доповн. К.: Атіка, 2006. 568 с.
18. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України: навч. посібник. К.: Юрінком Інтер, 2008. 632 с.
19. Чушенко В.І., Заяць І.Я. Конституційне право України: підручник. К.: Вид-чий Дім «Ін Юре», 2007. 488 с.
20. Шаповал В.М. Сучасний конституціоналізм: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2005, 560 с.
21. Шляхтун П.П. Конституційне право України: підручник. К.: «Освіта України», 2010. 592 с.

Інформаційні ресурси

1. Система дистанційного навчання ЧНТУ. Курс: Конституційне право України. URL: <https://eln.stu.cn.ua>

Додаток А Зразок оформлення титульної сторінки контрольної роботи

Міністерство освіти і науки України
Чернігівський національний технологічний університет
Кафедра теорії та історії держави і права, конституційного права

КОНТРОЛЬНА РОБОТА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

Варіант № _____

Студента _____ курсу

Група _____

Іванова Тараса Володимировича

Контрольну роботу перевірів:

к.і.н., доцент _____

оцінка _____

« _____ » _____ 20 ____ р.